

1. Inleiding

Op 15 november 2018 heeft de raadscommissie ons voorstel van 15 oktober 2018 besproken over het beleidsplan van Afval naar Grondstof 2018 – 2030. In de vergadering zijn diverse vragen gesteld. Die beantwoorden wij hieronder. De volgende onderwerpen komen aan bod.

1. Financiële cijfers
2. Service inzameling (o.a. textielinzameling en recyclewagen)
3. Oud papier
4. Afvalcoaches
5. Afvalbrenpunten

2. Financiële cijfers

In de raadscommissie van 15 november 2018 bleek er onduidelijkheid over de financiële cijfers van de scenario's. Daarom geven wij in onderstaande tabel 3 een verdieping van de financiële cijfers. In deze tabel is voor alle drie de scenario's voor de basisinzamelstructuur een samenvatting gegeven van de kosten en baten.

Onderdeel	scenario 1	scenario 2	scenario 3
Inzameling GFT in voorm. HS (incl. verwerking)	313.661	313.675	298.958
Inzameling GFT in de zomer (incl. verwerking)	263.713	263.713	263.713
Plaatsing van en inzameling uit verzamelcontainers	130.464	130.464	48.646
Besparingen restafval	-404.513	-654.824	-373.522
Verpakkingsafval (inzameling, verwerking, vergoedingen)	261.577	266.445	-245.865
Onvoorzien	2.984	1.419	2.563
Netto totaal	567.886	320.892	-5.506

Een negatief getal in deze tabel is een besparing. Voor gedetailleerde informatie verwijzen wij naar de tabellen in de bijlagen van het beleidsplan.

Onderscheidende kenmerken van de scenario's zijn:

- Scenario 1: diftar in de hele gemeente plus bronscheiding
- Scenario 2: afschaffing diftar, restafval eenmaal per vier weken plus bronscheiding
- Scenario 3: nascheiding van verpakkingsafval, diftar in hele gemeente op gewicht

Hieronder geven wij een verklaring voor de verschillen in de bedragen.

- In scenario 3 zijn de verzamelcontainers goedkoper, omdat er geen verzamelcontainers geplaatst worden voor het verpakkingsafval en deze ook niet geleegd worden.

- In scenario 2 hebben we grotere besparingen op het restafval, omdat we besparen op de huis-aan-huis inzameling (eenmaal per vier weken in plaats van eenmaal per twee weken) en omdat we besparen op de inning van de afvalstoffenheffing. Bij diftar kost het ons meer om de afvalstoffenheffing te innen.
- In scenario 1 en 2 stijgen de kosten voor de inzameling van het verpakkingsafval, omdat de inzamelfrequentie verhoogt van eenmaal per vier weken naar eenmaal in de twee weken. In scenario 3 vervallen de inzaelkosten, omdat het verpakkingsafval wordt nagescheiden.

3. Harmonisatie service-inzameling

3.1 Inleiding

Bij de service-inzameling gaat het om de harmonisatie van de volgende inzamelingen:

- Inzameling van glas, blik en kleine elektrische apparaten met de recyclewagen.
- Huis-aan-huis inzameling van textiel.
- Inzameling kca en kleine elektrische apparaten met de chemokar.
- Het gratis ophalen van medicijnenrestanten bij de apothekers.

In ons raadsvoorstel van oktober 2018 hebben wij deze inzamelingen wegbezuinigd op basis van een afweging tussen kosten enerzijds en effect op de hoeveelheid restafval anderzijds. Hieronder leest u inhoudelijke gegevens over de service-inzameling..

3.2 Recyclewagen

In voormalig Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer zamelt de recyclewagen glas, blik en kleine huishoudelijke apparaten in. In voormalig Menterwolde éénmaal per twee weken, in voormalig Hoogezand-Sappemeer éénmaal per vier weken.

- a. De jaarlijkse kosten zijn momenteel bijna € 190.000 per jaar. Dat is € 6,81 per huishouden. Met de recyclewagen wordt ca. 312 ton materiaal ingezameld.
- b. Uitrollen over de hele gemeente kan kostenneutraal (t.o.v. de huidige situatie), door de inzamelfrequentie in voormalig Menterwolde te verlagen van 1 x per twee weken naar 1 x per vier weken. Wij verwachten een meeropbrengst van ca. 20 ton, voornamelijk glas.
- c. Stoppen levert een besparing op van bijna € 190.000 per jaar (t.o.v. de huidige situatie). Wij verwachten een belangrijk deel van de ingezamelde glas dan via de glasbak ingezameld worden en dat een klein deel alsnog bij het restafval belandt.
- d. Van al het huishoudelijk verpakkingsglas wordt al 90% gescheiden ingezameld. Uit de sorteeraanlyse blijkt dat er nog 3,3% glas in het restafval is.
- e. Er zijn goede alternatieven. Het glas kan gratis ingeleverd worden in één van de 54 glasbakken die verspreid over de hele gemeente staan, het blik kan gratis afgegeven worden met het verpakkingsafval. Hier wordt al goed gebruik van gemaakt.
- f. Uit de afvalenquête (vraag 23 en 24) blijkt er een meerderheid te zijn voor uitrollen van de recyclewagen over de hele gemeente.

3.3 Textielinzameling

In voormalig Menterwolde zamelt het SW-bedrijf Wedeka elke maand het textiel huis-aan-huis in. Daarnaast leegt Wedeka alle textielcontainers. Wedeka sorteert de textiel, wast en repareert deze. Draagbare kleding wordt vervolgens in de kringloopwinkel te koop aangeboden. Het restant van de textiel verkoopt Wedeka aan de landelijke textielinzamelaars. De opbrengsten voor de textiel komen ten goede aan het financieel resultaat van Wedeka.

In voormalig Hoogezand-Sappemeer en Slochteren zamelt BWRI ca. 4 keer per jaar huis-aan-huis textiel in. Draagbare kleding wordt in de kringloopwinkel te koop aangeboden. Reshare zamelt de textiel in uit de verzamelcontainers en geeft de gemeente daarvoor een vergoeding. Uit de containers wordt ca. 260 ton textiel ingezameld.

Wij hebben de afgelopen maanden gesprekken gevoerd met BWRI, Wedeka en WerkPro over het uitrollen van de textielinzameling volgens het Wedeka-systeem over de hele gemeente.

- a. Wedeka zamelt met de huis-aan-huis inzameling jaarlijks ca. 22 ton textiel in en ca. 42 ton uit de verzamelcontainers. Deze textiel een marktwaarde van ca. € 15.000 per jaar. Dit bedrag komt ten goede aan Wedeka (en dus niet aan het afvalbudget).
- b. De 260 ton textiel uit de textielcontainers in voormalig Slochteren en Hoogezand-Sappemeer heeft een marktwaarde van ca. € 65.000. Uitrollen over de hele gemeente betekent dat deze textielopbrengst ten goede komt aan de SW-bedrijven. Deze textielopbrengst komt dan niet meer ten goede aan het afvalbudget. Dit betekent een verhoging van de afvalstoffenheffing van ca. € 2,36 per huishouden. Uitrollen over de hele gemeente levert naar verwachting een meeropbrengst op van ca. 27 ton (gewicht) textiel. De waarde van de textiel van € 65.000 plus de verhoogde verkopen van kleding in de kringloopwinkel verbeteren het financieel resultaat van het SW-bedrijf.
- c. Als we stoppen met deze inzameling in voormalig Menterwolde, dan komt de waarde van de textiel ten goede aan het afvalbudget (en niet meer aan Wedeka). Dat is ca. € 15.000 per jaar. Van de textiel zal ca. 2 ton in de grijze container belanden. Daarnaast loopt Wedeka de opbrengst van de verkoop van de textiel in haar kringloopwinkel mis. Dit is nadelig voor het financieel resultaat van Wedeka.
- d. De huidige textielinzameling schiet tekort. Uit de tabel op blz. 18 van het beleidsplan blijkt dat slechts 53% van alle textiel gescheiden wordt ingezameld. Dat kan en moet verbeteren. Uit de sorteeraanlyse blijkt dat er nog 4,2% textiel in het restafval is.
- e. Er zijn weinig alternatieven. De textielcontainers schieten kennelijk tekort.
- f. We zullen meer aan communicatie moeten doen. Dit is mooi te combineren met het uitrollen over de hele gemeente.
- g. Uit de afvalenquête (vraag 25 en 26) komt geen duidelijke mening naar voren over het uitrollen over de hele gemeente of stoppen van de textielinzameling.

3.4 Chemokar

Alleen in de voormalige gemeente Menterwolde rijdt de chemokar in een maandelijkse route langs standplaatsen.

- a. De huidige kosten zijn ca. € 8.000 per jaar en er wordt ca. 6 ton per jaar ingezameld. In verhouding tot de kosten is de meeropbrengst (vermeden restafval) klein.
- b. Uitrollen over de hele gemeente zou een kostenstijging (t.o.v. de huidige situatie) met zich mee brengen van ca. € 32.000 per jaar. Wij verwachten daarbij een meeropbrengst van ca. 10 ton kca per jaar.
- c. Stoppen in voormalig Menterwolde levert een besparing op van ca. € 8.000 per jaar (t.o.v. de huidige situatie). Wij verwachten dat een kleine hoeveelheid van het kca alsnog bij het restafval belandt.
- d. Uit de sorteeraanlyse blijkt dat er nog maar erg weinig kca in het restafval is (0,3%).
- e. Er zijn alternatieven. Het kca kan gratis ingeleverd worden op onze afvalbrengpunten. Daarnaast kunnen enkele soorten kca bij winkels ingeleverd worden (bijvoorbeeld batterijen of lampen).
- f. Uit de afvalenquête blijkt er een meerderheid te zijn voor afschaffen (vraag 28: 49% goed idee; 25% slecht idee; 25% geen mening).

3.5 Medicijnen en naalden

In Voormalig Hoogezand-Sappemeer halen wij bij de apothekers de daar ingeleverde oude medicijnen en gebruikte naalden op. Gratis. In voormalig Slochteren voeren de apothekers dit op eigen kosten af en in voormalig Menterwolde neemt de apotheek geen oude medicijnen meer in.

- a. Onze jaarlijkse kosten zijn momenteel bijna € 40.000 per jaar. In voormalig Hoogezand-Sappemeer zamelen we ca. 4.000 kilo in.
- b. Uitrollen over de hele gemeente betekent dat de kosten stijgen met ca. € 40.000 per jaar (t.o.v. de huidige situatie). We verwachten ca. 4.000 kilo aan oude medicijnen en naalden extra in te zamelen.
- c. Als we stoppen met deze inzameling zal een deel van de medicijnen en naalden bij het restafval of – nog slechter - in de riolering terecht komen. De hoeveelheid kunnen wij niet inschatten. Verder besparen we per jaar € 40.000.
- d. Er komen te veel medicijnenrestanten in ons oppervlaktewater. Daardoor raken ziektekiemen langzaamaan resistent. Op landelijk niveau zijn hierover afspraken gemaakt: ketenaanpak medicijnresten uit drinkwater. Zie <https://www.drinkwaterplatform.nl/medicijnresten-in-water/>. De gemeenten hebben een verantwoordelijkheid in de inzameling.
- e. Er zijn weinig alternatieven. De twee kca-depots schieten kennelijk tekort.
- f. We zullen meer aan communicatie moeten doen. Dit is mooi te combineren met het uitrollen over de hele gemeente.

4. Oud papier

4.1 Huidige situatie

Er zijn grote verschillen in de inzameling van oud papier tussen de voormalige gemeenten. In voormalig Hoogezand-Sappemeer zamelt de gemeente het oud papier eenmaal per vier weken huis-aan-huis in met minicontainers in de hele gemeente. Deze inzameling met de zijlader vergt 1350 uur per jaar. De inzamelkosten (materieel plus personeel) bedragen per jaar afgerond € 115.000 (excl. btw). In voormalig Hoogezand-Sappemeer wordt ca. 1400 ton oud papier huis aan huis ingezameld. Momenteel ontvangen wij een vergoeding voor het oud papier van € 50 per ton, ofwel € 70.000 op jaarbasis. De marktprijs voor oud papier fluctueert over de jaren. Het meerjarengemiddelde lag de afgelopen jaren op ca. € 90 per ton. De bruto opbrengst is dan € 126.000 per jaar.

Voor de inzameling gebruiken wij minicontainers. De kosten hiervan (kapitaallast, onderhoud, reparatie, vervanging) bedragen ca. € 35.000 per jaar.

Met de gescheiden inzameling van het oud papier besparen we € 91.000 op de verwerkingskosten van het restafval.

De inzameling van oud papier bij de hoogbouw hebben we hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat wij hier met grote verzamelcontainers inzamelen. Het gaat om ca. 550 ton per jaar.

In voormalig Slochteren en Menterwolde zamelen de verenigingen het oud papier huis-aan-huis in met dozen. De voormalige gemeenten hebben zich minder met de uitvoering van de inzameling bemoeid (geen regie gevoerd), zodat wij geen compleet inzicht hebben over de precieze inzameling. De verenigingen zamelen ongeveer 1.650 ton oud papier in per jaar. De gemeente heeft een besparing op de verwerkingskosten van het restafval van ca. € 105.000 per jaar.

Wij hebben geen zicht op de prijs die de verenigingen ontvangen voor het oud papier en moeten betalen voor de inzameling. Uitgaande van een meerjaren gemiddelde netto prijs van € 55 per ton, verdienen de verenigingen samen ongeveer € 90.000 per jaar.

Gezien de vele reacties uit de inwonersraadplegingen, maar ook uit de beeldvormende bijeenkomst met de raad, hebben wij besloten om te proberen om in voormalig Hoogezand-Sappemeer het oud papier weer door de verenigingen wordt ingezameld.

4.2 Overleg verenigingen

Wij hebben geïnteresseerde verenigingen via de media gevraagd om zich te melden. Hierop hebben 12 verenigingen zich gemeld. Op 12 december 2018 hebben we een eerste overleg gehad met de geïnteresseerde verenigingen. Op 19 februari 2019 hebben wij een 2e overleg

gehad. Veel zaken zijn besproken, veel zaken moeten nog worden uitgezocht. Het lijkt erop dat de verenigingen niet genoeg vrijwilligers op de been kunnen krijgen om het oud papier in te zamelen in de hele voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer. De beschikbaarheid van vrijwilligers – en daarmee de continuïteit in de inzameling – was in het verleden juist de reden dat de gemeente Hoogezand-Sappemeer de inzameling heeft overgenomen en de verenigingen heeft uitgekocht.

Naar aanleiding van de formele inspraakreacties hebben wij met de geïnteresseerde verenigingen afgesproken dat zij inzamelen met minicontainers. Over het inzamelmoment (avond, zaterdag) hebben we nog geen afspraken gemaakt. Momenteel gaan wij ervan uit dat de verenigingen hooguit in een beperkt deel van voormalig Hoogezand-Sappemeer het oud papier kunnen inzamelen.

4.3 Inspraakreacties

Tijdens de formele inspraakperiode zijn er relatief veel zienswijzen ingediend over de inzameling van oud papier in voormalig Hoogezand-Sappemeer. 30% van de indieners heeft zorgen over de inzameling door verenigingen:

- Men vindt het jammer als de minicontainer voor oud papier verdwijnt, men vindt deze minicontainer juist gemakkelijk. Afschaffen van de container betekent meer ruimtegebruik in het schuurtje. Bovendien vreest men voor meer zwerfafval als het oud papier met dozen wordt ingezameld. Ook vreest men dat de kleine papiertjes dan meer in de grijze minicontainer belanden.
- Men vreest voor onregelmatige inzameling, gezien de problemen om voldoende vrijwilligers te krijgen.

4.4 Dilemma oud papier

Het is geen reële optie dat de gemeente stopt met de huis-aan-huis inzameling van oud papier in voormalig Hoogezand-Sappemeer. Zoals het er nu naar uitziet beschikken de verenigingen over onvoldoende vrijwilligers om de inzameling over te nemen. Als de gemeente zou stoppen, heeft dat als gevolg dat in – mogelijk grote delen van Midden-Groningen - het oud papier niet meer aan huis ingezameld wordt. Dat is ondenkbaar, alleen al omwille van recycling en hergebruik. Het is ook geen reële optie om alle verenigingen in voormalig Slochteren en Menterwolde uit te kopen. Dit gaat teveel in tegen de wensen van de bevolking (verenigingen) en de politiek.

5. Afvalcoaches

De achtergrond van de vraag was of er besparingen mogelijk zijn door vrijwilligers in te zetten. Er is ook gevraagd naar een omschrijving van de taken.

5.1 Inzet vrijwilligers

Voor de beantwoording van de vraag hebben wij nadere informatie ingewonnen bij de gemeenten Assen en Emmen, en de regio's Friesland (Omrin) en Het Gooi (GAD). Deze organisaties zijn min of meer willekeurig gekozen in onze directe omgeving.

Uit de gesprekken blijkt dat de taken van de afvalcoaches verschillen tussen de organisaties. Afvalcoaches worden bijvoorbeeld ingezet voor educatie en gastlessen, beantwoorden vragen, social media, bemannen mobiele afvalbrengepunten, maatwerkadvies aan inwoners of wijken, handhaving en toezicht, afhandelen van klachten, aanpak bijplaatsingen, campagnes of distributie van inzamelzakken voor verpakkingsafval. Het persoonlijke contact met de burger staat overal centraal. Er is grote overlap met het geplande takenpakket van onze afvalcoaches.

De personele capaciteit is veelal structureel. Men gebruikt beroepskrachten, zoals medewerkers van de eigen afdienst en re-integratie medewerkers. Daarnaast worden sw- en pw-medewerkers ingezet of zijn het werkervaringsplaatsen. Soms is het een onderdeel van de taak van andere medewerkers, zoals gebiedsregisseurs, wijkbeheerders of chauffeurs. Men zet geen vrijwilligers in. Genoemde redenen hiervoor zijn problemen met verzekeringen. Een ander bezwaar is de continuïteit, want de werkzaamheden zijn niet vrijblijvend. De organisatie moet kunnen bouwen op de medewerkers. Verder moeten de afvalcoaches het gemeentelijk beleid met verve kunnen uitdragen en dat blijkt in de praktijk lastig met vrijwilligers. Andere bezwaren liggen op het vlak van integriteit en de investeringen in het opleidingstraject. Alle vier de organisaties raden de inzet van vrijwilligers af.

Afvalcoaches hebben zeker toegevoegde waarde. Ze vormen een brugfunctie tussen communicatie, handhaving, beleid en de inzameldienst. Vooral het persoonlijke contact is belangrijk. Daarnaast is er vermindering van werkdruk van collega's. De afvalcoaches verdienen zichzelf terug, zo is de ervaring (handhaving, bijplaatsingen).

Voor de afvalcoaches willen wij mensen inzetten met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een beroepskracht van de IBOR begeleidt hen en leidt hen op. Op basis van ervaringen bij andere gemeenten hebben wij 3 fte aan coaches nodig.

5.2 Taken afvalcoaches

Wij willen onze afvalcoaches inzetten om de volgende werkzaamheden op een adequaat niveau uit te voeren.

- Handhaving
- Participatie
- Educatie
- Aanpak bijplaatsingen

- Acties

Handhaving

De kwaliteit van de apart ingezamelde afvalstromen staat onder druk. Het risico op afkeur wordt daarmee steeds groter. Afkeur heeft financiële gevolgen en gevolgen voor hergebruik. Een voorbeeld: verpakkingsafval. Wij ontvangen een vergoeding van het afvalfonds voor elke ton verpakkingsafval, dat daadwerkelijk hergebruikt wordt. Als een vracht verpakkingsafval afgekeurd wordt, lopen wij de vergoeding mis. Daarbovenop moeten wij dan de verwerkingskosten betalen. Onze financiële schade is afgerond € 850 per ton afgekeurd verpakkingsafval.

Wij willen controles laten uitvoeren op de kwaliteit van het afval, bijvoorbeeld de groene container voor GFT-afval of de zak voor verpakkingsafval. Als er sprake is van te veel verontreinigen, neemt de afvalcoach persoonlijk contact op met de betreffende persoon. De afvalcoach geeft uitleg over het hoe en waarom van de scheidingsregels. Ervaringen bij andere gemeenten wijzen uit dat deze manier van communiceren effectief is.

Participatie

Wij willen samen met onze wijken/dorpen participatieprojecten om met elkaar te onderzoeken op welke manier wij ons afval nog beter kunnen scheiden en inzamelen. Deze participatieprojecten moeten vanuit de gemeente begeleidt worden. Begeleiding kan bestaan uit overleg, zaken uitzoeken, voorstellen ontwikkelen en bediscussiëren, afspraken maken en zorgen dat de gemeente de afspraken nakomt. Het project 100 – 100 – 100 is een voorbeeld van een participatieproject.

Educatie

Wij willen meer aan educatie doen. Ook hierop willen wij onze afvalcoaches inzetten. Dat houdt in lessen voorbereiden en lessen geven over afvalscheiding en recycling. Maar ook ervoor zorgen dat er op de scholen voorzieningen komen om het afval op school beter te scheiden.

Bijplaatsingen

Een lastig op te lossen probleem zijn de bijplaatsingen. Om deze problematiek te verkleinen willen wij de afvalcoaches inzetten. De inzet bestaat uit probleemanalyse: wie zorgt voor de bijplaatsingen en waarom. Vervolgens uitwerken welke maatregelen op de betreffende locatie tot een oplossing kunnen leiden. Elders in het land zijn er positieve ervaringen bij de aanpak van bijplaatsingen. Wij willen kijken of die ervaringen hier tot een oplossing kunnen leiden.

Acties

Wij willen de afvalcoaches inzetten bij publieksacties. Dit kan heel divers zijn. Enkele voorbeelden zijn: inzet bij het project Schoon Genoeg, zwerfvuilopruiacties die door verenigingen of dorpen georganiseerd worden, maatwerkoplossingen als er problemen zijn bij de afvalinzameling, inzet bij de verstrekking van het keukenemmertje voor GFT-afval, overleg met “hoogbouw” over de te plaatsen verzamelcontainers voor GFT-afval, de

optimalisatie van de inzameling van het oud papier in Slochteren en Menterwolde, overleg met winkeliers en middenstand of de ontwikkeling van een inzamelstructuur voor luiers.

In het raadsvoorstel over het nieuwe afvalbeleid is bij de afvalcoaches uitgegaan van de inzet van sw-medewerkers. Om kosten te besparen is niet uitgegaan van beroepskrachten. Uit de raadpleging bij de vier organisaties zien wij geen redenen om terug te komen op ons raadsvoorstel van 15 oktober 2018.

6. Afvalbrengpunt

Bij het onderwerp afvalbrengpunt gaat het om de volgende twee punten:

- Het tarief voor het storten van grof afval.
- De openingstijden.

6.1 Tarief

6.1.1 Inleiding

Het basistarief voor het storten van grof afval op het afvalbrengpunt is € 20 per m³. Het tarief voor bouw- en sloopafval is € 30 per m³ en groenafval kan gratis gebracht worden naar ons groenafvalbrengpunt in Sappemeer. Voor kleine partijen grof afval hanteren we het kofferbaktarief van € 5. In de praktijk betaalt meer dan 50% van de bezoekers het kofferbaktarief. Overigens is het nu al zo dat veel soorten grof afval gratis gestort mogen worden, bijvoorbeeld elektrische apparaten, asbest, verpakkingsafval, papier, kca, metalen, banden zonder velg, kadavers en grof groen afval op de compostering in Sappemeer.

Veel inwoners hebben in de inwonerraadpleging gevraagd naar een lager tarief. Ook in de raadscommissie op 15 november zijn hier vragen over gesteld. Als voorbeeld is genoemd de tariefstelling in Groningen, waar men 4 keer per jaar gratis afval mag storten.

De tariefstelling is een lastig verhaal, er spelen allerlei verschillende zaken een rol. En gratis bestaat niet.

6.1.2 Wie betaalt?

Bij de tariefstelling gaat het om de vraag wie de kosten betaalt voor het afvalbrengpunt: zijn dat de bezoekers die hier hun grof huishoudelijk afval brengen (profijtbeginsel), of betalen alle huishoudens samen voor deze voorziening (collectiviteitsbeginsel). Gratis storten van afval (zoals in Groningen) bestaat niet, in dat geval betalen alle huishoudens via de afvalstoffenheffing voor het storten van grof afval.

Het storten van grof huisvuil op het afvalbrengpunt kost geld. Bijvoorbeeld de investeringskosten van het stortbordes, voor personeel en de afvoer van het afval. De netto kosten van de beide afvalbrengpunten van Midden-Groningen zijn ongeveer € 950.000 per jaar. In deze netto kosten zijn de opbrengsten van afvalstromen in mindering gebracht op

de uitgaven. Deze netto kosten worden hoe dan ook door de inwoners betaald. Ongeveer € 180.000 wordt betaald door de bezoekers als zij hun afval storten op het afvalbrengstation. De rest – ca. € 750.000 - wordt door alle huishoudens betaald uit de afvalstoffenheffing, ruim € 28 per huishouden per jaar. Ongeacht of zij gebruik maken van het afvalbrengpunt. In grote lijnen worden de afvalbrengpunten nu voor 80% betaald uit het vastrecht van de afvalstoffenheffing en voor 20% uit het storttarief.

In onderstaande tabel is de opbrengst aan de particuliere bijdrage aangegeven (contant + pin). Hierbij moet bedacht worden dat in het jaar 2017 het basistarief € 15 per m³ was en in 2018 € 20 per m³.

Afvalbrengpunt	2017	2018
Slochteren	68.157	61.735
Hoogezand	110.000	123.400
Midden-Groningen	178.157	185.135

6.1.3 “Gratis”

Als wij het mogelijk maken om “gratis” grof huisvuil te storten (of bijvoorbeeld 3 x gratis te storten), dan lopen wij inkomsten mis. Namelijk een groot deel van de € 180.000 die de bezoekers betalen als zij hun grof huisvuil storten. In dat geval moeten wij de afvalstoffenheffing verhogen, om geen verlies te leiden. Daarnaast wordt er meer afval gebracht en komen er meer bezoekers uit onze gemeente (die kleinere partijen afval brengen). Bovendien komen er bezoekers uit omliggende gemeenten hun afval bij ons storten (afvalimport). Daardoor nemen de gemeentelijke uitgaven voor het afvalbrengpunt toe.

Een voorbeeld: gemeente Pekela heeft enkele jaren geleden ervoor gekozen om het storten van grof afval “gratis” te maken. Er werd toen 60% meer afval gebracht. Er was een kostenstijging van ca. € 14 per huishouden.

Wij hebben berekend dat de afvalstoffenheffing verhoogd moet worden met minimaal € 20 per huishouden per jaar, als onze inwoners drie keer per jaar “gratis” hun afval mogen storten op het afvalbrengpunt. In de tweede afvalenquête hebben wij aan de inwoners gevraagd wat zij van het idee vinden, om drie keer per jaar “gratis” afval te mogen storten, terwijl dan de afvalstoffenheffing € 20 per huishouden per jaar hoger wordt. Onder de respondenten was er geen duidelijke mening over deze kwestie. 42% van de respondenten vond het een goed idee, 39% vond het een slecht idee en 19% had geen mening. Er zijn dus ongeveer evenveel voorstanders als tegenstanders om het storten van afval op het afvalbrengpunt “gratis” te maken.

In onderstaande tabel hebben wij samengevat wat het effect is van het tarief op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

basistarief	€ 20/m ³ (ongewijzigd)	€ 10/m ³	“gratis”
afvalstoffenheffing	geen	+ € 2	+ € 20

6.1.4 Zwerfafval en dump

Een voor de hand liggende veronderstelling is, dat er minder afval gedumpt wordt en minder zwerfafval ontstaat als het storten van grof afval “gratis” wordt. In het beleidsplan zijn wij in paragraaf 8.3 (risico’s van ontwijkgedrag) ingegaan op de relatie tussen kostenniveau en dump. Bij verhoging van tarieven is een toename van dump te verwachten, maar deze toename blijkt – op basis van landelijke onderzoeken – tijdelijk te zijn. Wij zijn niet van plan om de tarieven voor het storten van afval te verhogen. Een toename van dump is dus niet te verwachten.

Niet aan te geven is of er minder afval gedumpt wordt, als het “gratis” gestort kan worden op het afvalbrengpunt. Wij treffen bijvoorbeeld in het buitengebied nu ook grof afval aan, dat “gratis” gestort kan worden. Uit een onderzoek van Omroep Brabant blijkt dat er geen relatie bestaat tussen een “gratis” milieustraat en afvaldumpingen. Eventuele besparingen in de opruimkosten kunnen wij niet inschatten. Er wordt geen registratie bijgehouden van het opruimen van zwerfafval en dumpingen. De kosten voor het opruimen van zwerfafval en afvaldump bedragen ca. € 300.000 per jaar in de gemeente Midden-Groningen. Dit bedrag is berekend op basis van een inschatting van de personele inzet. Veruit het grootste deel van de kosten bestaan namelijk uit manuren. Het dumpen van afval is niet alleen afhankelijk van het tarief. Andere factoren als gemak, openingstijden, snelle afhandeling op het afvalbrengpunt, illegale activiteiten spelen ook een rol.

6.1.5 Overige punten

Wij hebben bij omliggende gemeenten gevraagd welke tarieven zij hanteren. Er blijkt dat de verschillen groot zijn tussen de gemeenten, zowel in tarief als in grondslag. Daardoor zijn de tarieven moeilijk te vergelijken. Ongeveer de helft van de gemeenten hanteert een vorm van gratis aanbieden met een bepaald maximum (aantal keren of hoeveelheid). Bij ongeveer een kwart van de gemeenten is het tarief hoger dan bij ons.

In het Algemeen bestuur van het SOZOG is afgesproken dat we gaan proberen de tarieven op de gemeentelijke afvalbrengpunten te harmoniseren. En dat inwoners dan ook bij een buurgemeente mogen storten.

Behalve hoogte van het tarief is er regelmatig discussie over de grondslag van het tarief: € per kubieke meter (m³). Het aantal m³ wordt door de acceptant op het afvalbrengpunt op het oog geschat. Dit levert regelmatig discussie op: er zit letterlijk lucht in het afval. Om discussies aan de poort te beperken willen we daarom het vervoermiddel als grondslag nemen. Een aantal omliggende gemeenten hanteert een dergelijke grondslag al.

Wij hanteren geen tarief per kilo (grondslag gewicht). Dat komt omdat we op het afvalbrengpunt in Slochteren geen weegbrug hebben. Een weegbrug aanleggen kost ongeveer € 100.000. Een dergelijke investering vinden wij onlogisch in de aanloop naar een mogelijk nieuw afvalbrengpunt.

6.2 Openingstijden afvalbrengpunt

Met name in Hoogezand zijn er problemen met de drukte op het afvalaanbrengpunt. Het afvalaanbrengpunt is hier elke ochtend door de week 4 uur geopend plus 1 keer in de twee weken op een zaterdagochtend. Regelmatig is de drukte zo groot dat er opstoppingen ontstaan op het stortbordes. Wat erger is, is dat de van Neckstraat versperd wordt door wachtende auto's. Dit komt ca. 60 keer per jaar voor. Dit probleem is alleen op te lossen door uitbreiding van de openingstijden. Dit heeft ermee te maken dat het afvalbrengpunt in Hoogezand meer dan 20 jaar geleden is ontworpen naar de toenmalige inzichten. Die zijn inmiddels achterhaald.

Als we de openingstijden van het afvalbrengpunt in Hoogezand verruimen naar elke middag open plus elke zaterdagochtend, dan nemen de personele lasten toe met ca. € 130.000 per jaar. Door het afvalbrengpunt 1 dag in de week te sluiten, compenseren we deels de kostenstijging van de verruiming van de openstelling. De kostenstijging blijft dan beperkt tot € 60.000 per jaar.

Uit de tweede afvalenquête blijkt dat 56% van de respondenten het een goed idee vinden om de openingstijden te verruimen en men is bereid daarvoor iets extra te betalen (€ 3 per huishouden per jaar).